

**UCHWAŁA NR XIX/105/26
RADY GMINY HERBY**

z dnia 25 marca 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz.1153 ze zmianami) oraz art. 6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)

Rada Gminy Herby uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Pilarz

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2026-2030

Herby 2026r.

Spis treści

I. Wstęp

II. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Pojęcie przemocy domowej.
2. Rodzaje i typy przemocy.
3. Fazy cyklu przemocy
4. Rola stereotypów i przekonań na temat przemocy domowej
5. Czynniki sprzyjające przemocy domowej.
6. Skutki przemocy domowej.

III. Diagnoza lokalna i analiza danych

1. Charakterystyka gminy
2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Herby

IV. Główne założenia programu

1. Cele programu
2. Podstawy prawne przeciwdziałania przemocy.
3. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy osobom doznającym przemocy domowej

V. Realizacja programu

1. Zasoby gminy Herby w zakresie realizacji Programu.
2. Harmonogram realizacji programu.
3. Adresaci programu.
4. Przewidywane efekty realizacji Programu.
5. Monitorowanie i ewaluacja programu
6. Finansowanie Programu

I. Wstęp

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej charakteryzuje przedmiot swoich regulacji i odniesień. Nowelizacja ustawy antyprzemocowej zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”. Ustawowej definicji doczekało się także pojęcie „osoby stosującej przemoc domową” wcześniej nazywaną „sprawcą”. Zmienił się również krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej jako „osoby doznającej przemocy domowej”. Ponadto nowelizacja zmienia m.in. procedurę „Niebieskie Karty” i wprowadza programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

Rodzina to mała grupa społeczna, stanowiąca załazek szerszej społeczności. Jest ona niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględniać w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielenie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje panujące pomiędzy jej członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje te ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to rodzina powinna, swym członkom, gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, system norm i wartości. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gmin należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Celem Programu jest efektywne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszanie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Art. 9a w/w ustawy stanowi, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym, który realizuje działania określone w Programie. Program zawiera

podstawowe definicje związane z tematyką przemocy domowej, analizę jej przyczyn, uwzględnia informacje kto najczęściej doświadcza przemocy domowej oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań.

Opracowany dokument przedstawia również charakterystykę i analizę zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Herby, z uwzględnieniem danych ilościowych zebranych z lokalnych instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Założeniem niniejszego Programu jest dalsze rozwijanie systemu współpracy wszystkich instytucji, służb i organizacji funkcjonujących na terenie Gminy Herby, w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Odbywać się to będzie poprzez profilaktykę i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową, ale także poprzez podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Cele, działania i zadania Programu będą podlegały monitoringowi, ewaluacji, a w miarę możliwości wprowadzane będą korekty, nowe rozwiązania wynikające z dynamiki zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz doświadczeń podmiotów realizujących Program, dzięki czemu będzie on odpowiadał na bieżące potrzeby mieszkańców gminy Herby w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Pojęcie przemocy domowej.

Kiedy myślimy o przemocy, kojarzy nam się ona najczęściej z biciem, popychaniem, kopaniem, znęcaniem się fizycznym nad drugą osobą, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności lub też gwałtem. Jednakże przemocą jest również poniżanie psychiczne człowieka, oczernianie go, wyzywanie, ranienie jego uczuć, niszczenie jego poczucia własnej wartości, niszczenie przedmiotów, do których jest przywiązany, głodzenie, ograniczanie swobody drugiej osoby w sposób przekraczający normy moralne, izolowanie od otoczenia. Przemoc może przybierać wiele form, może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątplenia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich obecna była od zawsze, o przemocy domowej mówiło się niewiele, jakby nie zauważając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które w konsekwencji prowadzi do znacznych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń i zabójstw. Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy domowej konieczne jest jej zdefiniowanie.

Zgodnie z nowelą, definicja przemocy domowej brzmi: "należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej”.

W szczególności, przemocą domową będą działania lub zaniechania:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące

- u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja Ustawy rozszerza katalog osób doznających przemocy domowej. Obejmuje on teraz:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego jest stosowana przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

Na zjawisko przemocy domowej można patrzeć z różnych punktów widzenia przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy domowej lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. Na przemoc domową można spojrzeć również z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. Z punktu widzenia prawa przemoc domowa to przestępstwo, którego odmiany określone są w różnych kodeksach i odpowiednio karane. Najczęściej stosowany artykuł 207 kodeksu karnego dotyczy znęcania się fizycznego lub psychicznego nad członkiem rodziny i przewiduje karę pozbawienia wolności. Perspektywa moralna pokazuje, że dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego i jest złem moralnym. Sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych ludzi. Moralna ocena przemocy powinna powstrzymywać sprawców i motywować świadków do pomagania. Psychologiczne spojrzenie na przemoc domową zwraca naszą uwagę na cierpienie i bezradność ofiary, odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne sterujące przemocą oraz złożone procesy interakcji między sprawcą i ofiarą. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu ofiarom w wyzwalaniu się od przemocy i w naprawianiu szkód, jakie poczyniła w ich życiu. Z perspektywy społecznej widać czynniki

zawarte w obyczajach i postawach, które mogą sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. Z drugiej strony w przeciwdziałanie przemocy mogą angażować się znaczące siły społeczne i wywierać wpływ na stan spraw publicznych.

2. Rodzaje i typy przemocy.

Wyróżnia się następujące formy:

Przemoc fizyczna – to każde agresywne zachowanie polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień (m.in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzenie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie przedmiotów lub narzędzi niebezpiecznych, mogących spowodować utratę zdrowia lub życia).

Przemoc psychiczna –, to umyślne agresywne działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące u ofiary zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżanie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Zachowania sprawcy mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstyżenie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, stosowanie gróźb, szantażowanie).

Przemoc seksualna – wymuszanie kontaktów seksualnych lub nieakceptowanych i niechcianych przez ofiarę praktyk seksualnych w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy.

Przemoc ekonomiczna – przejawia się w uniemożliwieniu dostępu do rodzinnych środków finansowych, prowadzą do całkowitego finansowego uzależnienia osoby doznającej przemocy domowej od osoby stosującej przemoc domową (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka).

Zaniedbanie – stan ciągłego niezaspakajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych. Formy przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, ale bywają też nimi mężczyźni.

3. Fazy cyklu przemocy.

Aby móc lepiej zrozumieć dlaczego osobom doznającym przemocy tak trudno zmienić swoją sytuację, ważne jest przyjrzenie się specyfice relacji między osobą doznającą przemocy domowej a osobą stosującą przemoc domową. Zdecydowana większość osób nie doświadcza przemocy w sposób ciągły, gdyż przemoc ma tendencję do powtarzania się według określonej, zauważalnej prawidłowości. Istnienie tych cykli pozwala także lepiej wyjaśnić proces wiktylizacji osób doznających przemocy, a także pojawiający się w ich zachowaniu syndrom wyuczony bezradności. W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

1) faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych,

2) faza ostrej, gwałtownej przemocy – to druga faza, w której następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji; agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia osoby doznającej przemocy domowej, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od osoby stosującej przemoc domową i nie ma żadnego związku z zachowaniem osoby doznającej przemocy domowej (sygnały jej bólu i cierpienia nie wyciszają agresji),

3) faza „miodowego miesiąca” – to trzecia faza w czasie, w trakcie której osoba stosująca przemoc domową wyraża swoją skruchę, okazuje żal, obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi osoby doznającej przemoc domowa lub po prostu zachowuje się tak jak gdyby przemoc nie miała miejsca; faza ta jest przemijająca i bez specjalistycznej pomocy kończy się nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia. Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje osobę doznającą przemoc domową w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz.

Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie za sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie ona się powtarzać dopóki nie zostanie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz.

4. Rola stereotypów i przekonań na temat przemocy domowej.

Wiele społeczeństw czy środowisk nie reaguje na problem przemocy domowej, wyrażając tym samym przyzwolenie na jej istnienie. Jest to wynikiem funkcjonujących w świadomości społecznej stereotypów i przekonań, które głęboko zapuszczają swoje korzenie i fałszują rzeczywistość. Stereotypy i mity czy przekonania usprawiedliwiają stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności czy okrucieństwa wobec bliskich. Dają osobie stosującej przemoc domową sygnał o społecznym przyzwoleniu na stosowanie przemocy, umacniają w nim poczucie bezkarności, zniewalając osobę doznającą przemocy domowej i zmuszając ją do milczenia.

5. Czynniki sprzyjające przemocy domowej.

Przemoc we współczesnym świecie staje się zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, a jej zasięg, różnorodność form i konsekwencje natury wychowawczej, psychologicznej, zdrowotnej i ekonomicznej powodują, że należy traktować ją jako zjawisko społeczne istotnej rangi. Próba rozwiązania tego problemu wymaga rzeczywistej współpracy przedstawicieli wielu obszarów życia społecznego, jednakże pierwszym krokiem na drodze do jego rozwiązania jest ujawnienie czynników, które jemu sprzyjają.

Normy społeczne i kulturowe – na przestrzeni wieków istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności wobec kobiet i dzieci, co w wielu środowiskach znajduje odzwierciedlenie w obyczajach i przekonaniach związanych z rolą mężczyzny w rodzinie („pan i władca”), a także społecznej akceptacji stosowania kar cielesnych. Związane jest to z wciąż funkcjonującymi stereotypami dotyczącymi zachowania kobiet i mężczyzn, ich roli w rodzinie oraz roli w społeczeństwie.

Alkohol i narkotyki – wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełniania czynów przemocowych jest pod wpływem alkoholu lub narkotyków. Alkohol i narkotyki powodują

osłabienie kontroli nad zachowaniem, zwiększają prawdopodobieństwo zareagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, znoszą zahamowania, zaburzają ocenę sytuacji, wyzwalają skrywane emocje i sprzyjają antyspołecznym i nieakceptowanym zachowaniom. Należy jednak stanowczo podkreślić, że nadużywanie alkoholu lub narkotyków przez osobę stosującą przemoc nie jest w żadnym elemencie czynnikiem zwalniającym z odpowiedzialności za swoje czyny, aczkolwiek osoby te często starają się usprawiedliwić swoje zachowanie faktem bycia nietrzeźwym. Prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy domowej, w których występuje problem alkoholowy jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych. Przekonanie, że przemoc dotyczy wyłącznie rodzin, w których nadużywa się alkoholu lub narkotyków jest całkowicie błędne. Dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia – dzieci wychowujące się w rodzinach, w których jest stosowana przemoc często przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub osobami doznającymi przemocy. Wynika to z faktu, że uczą się od dzieciństwa, iż najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem na rozwiązywanie konfliktów jest przemoc, poprzez co będąc dorosłymi zwyczajnie nie umieją odnaleźć się w trudnej dla nich sytuacji i reagują zgodnie z wyuczonym w dzieciństwie wzorcem. Podkreślić należy, że nie każda osoba doświadczająca przemocy w dzieciństwie lub będąca wówczas świadkiem przemocy, będzie sama w przyszłości stosować przemoc, niemniej jednak prawdopodobieństwo w tym wypadku jest zdecydowanie wyższe niż u osoby pochodzącej z rodziny, w której przemoc nie występowała.

6. Skutki przemocy domowej.

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe:

- poważne obrażenia ciała,
- wzrost częstości objawów związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, pleców),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji,
- zmienność nastrojów, decyzji,
- lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci:

- obrażenia cielesne,
- życie w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia,
- brak poczucia bezpieczeństwa i stabilności środowiska wychowawczego,

- liczne schorzenia psychosomatyczne,
- zęczenie psychiczne może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami).

Niezwykle istotne jest podkreślenie, iż konsekwencje stosowania przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta lub też już w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego (tj. trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w przestępstwach, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków, itp.).

Spoleczne konsekwencje doświadczania przemocy:

- przemoc domowa jako siła niszcząca cały system rodzinny niesie za sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu,
- niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się niosąc konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

III. Diagnoza lokalna i analiza danych

1. Charakterystyka gminy.

Gmina Herby położona jest na północno-wschodnich krańcach Śląska w dorzeczu rzeki Liswarty. Zajmuje powierzchnię 87,8 km² i jest jedną z 167 gmin województwa śląskiego. Gmina Herby zalicza się do gmin wiejskich o średniej liczbie mieszkańców. Według danych na 31 grudnia 2025r. gminę zamieszkiwało 6353 mieszkańców. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 72 osoby na km², przy średniej krajowej wynoszącej 119 mieszkańca / 1 km² i wojewódzkiej 349 mieszkańca / 1km²

2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Herby.

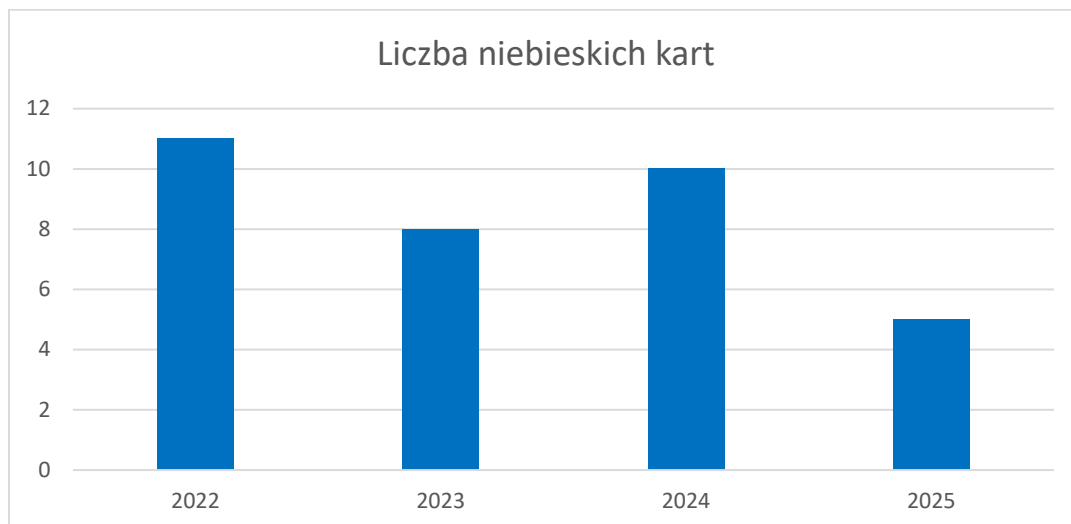
Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do badania, ze względu na fakt, że dotyczy najbardziej intymnej sfery życia człowieka. Ogólne szacowanie skali przemocy domowej obarczone jest dużym błędem ze względu na społeczne ograniczenia w ujawnianiu tego rodzaju problemów. Osoby doznające przemocy domowej nie zawsze chcą zdradzać sprawy, które uznają za wstydliwe. W konsekwencji większość przypadków przemocy nadal nie jest ujawniona. Zjawisko to przez wiele lat było marginalizowane, a podejmowane działania miały jedynie na celu odizolowanie osoby doznającej przemocy domowej od osoby stosującej przemoc domową. Istnieje zatem potrzeba podejmowania kompleksowych działań skierowanych do osób doznających przemocy domowej jak również osób stosujących przemoc domową. Od problemu przemocy nie są wolne również rodziny zamieszkujące gminę Herby.

Ustawa nakłada na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, które realizują działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, mającą na celu udzielenie pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej.

Diagnoza zjawiska przemocy domowej została przeprowadzona w oparciu o posiadane statystyki i dane. Oszacowanie zjawiska przemocy możliwe jest między innymi dzięki procedurze „Niebieskie Karty”. W latach 2022-2025 zostało wszczętych łącznie **35** procedur

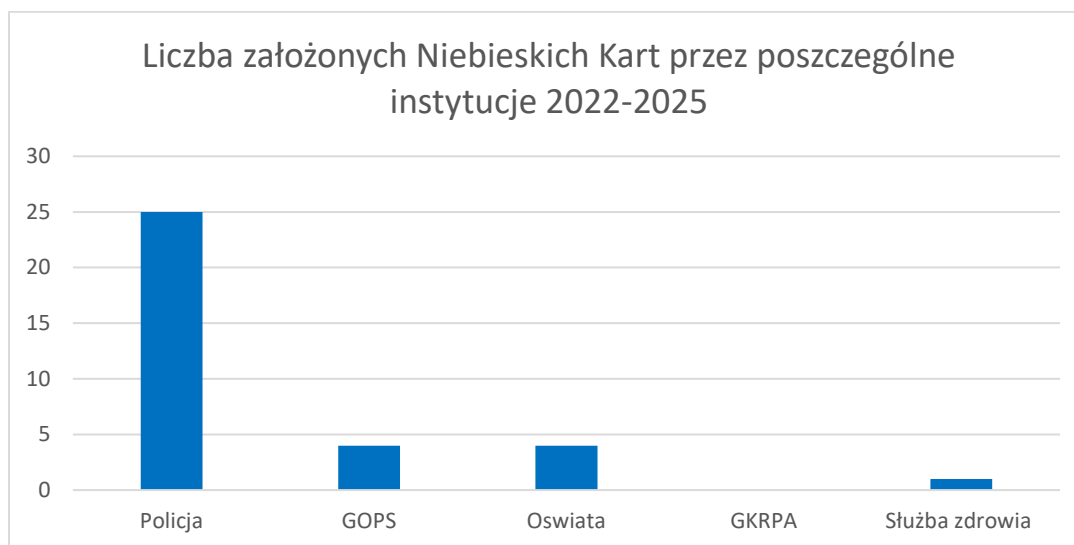
„Niebieskie Karty”, z czego najwięcej – 11 – w roku 2022. Zestawienie danych w formie wykresu obrazuje, ilość założonych Niebieskich kart od 2022r. nie ulega zwiększeniu.

Wykres 1 – Ogólna liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Herby w latach 2022-2025

Najczęściej procedura jest wszczynana przez funkcjonariuszy Policji przybywających na interwencję (25), w następnej kolejności przez pracowników jednostek pomocy społecznej (4) oraz placówki oświatowe (4), ochrona zdrowia (1), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie wszczęła żadnej procedury „Niebieskie Karty”. Poniżej przedstawiamy zestawienie wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” przez poszczególne służby w latach 2022-2025.

Wykres 2 - Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez poszczególne służby w latach 2022-2025

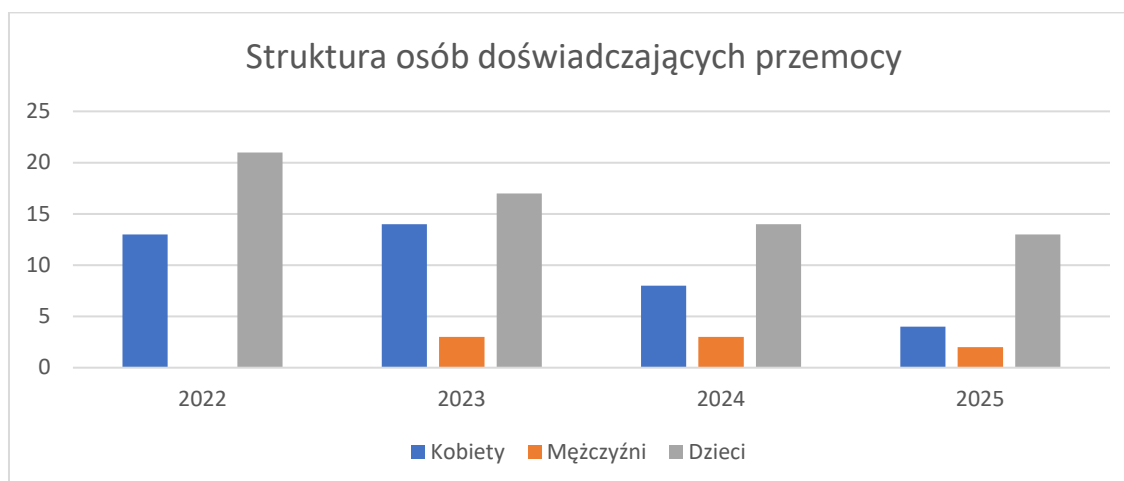
W analizowanym okresie tj. w latach 2022-2025 odbyło się 20 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. W tym samym okresie odbyło się 79 posiedzeń grup roboczych oraz 58 posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych

Wykres 3 - Liczba posiedzeń grup roboczych i diagnostyczno-pomocowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2022-2025

Grupą najczęściej doświadczającą przemocy na terenie gminy Herby są kobiety - 39 przypadków. Jako najczęściej występujące formy przemocy wskazane zostały przemoc psychiczna oraz fizyczna, rzadziej przemoc ekonomiczna, seksualna czy zaniedbanie. Zjawisko przemocy wobec mężczyzn zostało określone na poziomie 8 przypadków, z czego jedynymi formami przemocy była przemoc fizyczna, psychiczna i ekonomiczna. Przemoc wobec dzieci została ujawniona na poziomie 65 przypadków, z czego dominującą formą była przemoc psychiczna a rzadziej fizyczna. Należy również zwrócić uwagę, że dzieci z rodzin gdzie dochodzi do przemocy nie są wskazywane jako bezpośrednie jej ofiary ale pośrednio narażone są na przemoc i udział w demoralizujących sytuacjach, wielokrotnie interweniując i broniąc osobę doznającą przemocy domowej.

Wykres 4 - Struktura osób doświadczających przemocy domowej w latach 2022-2025

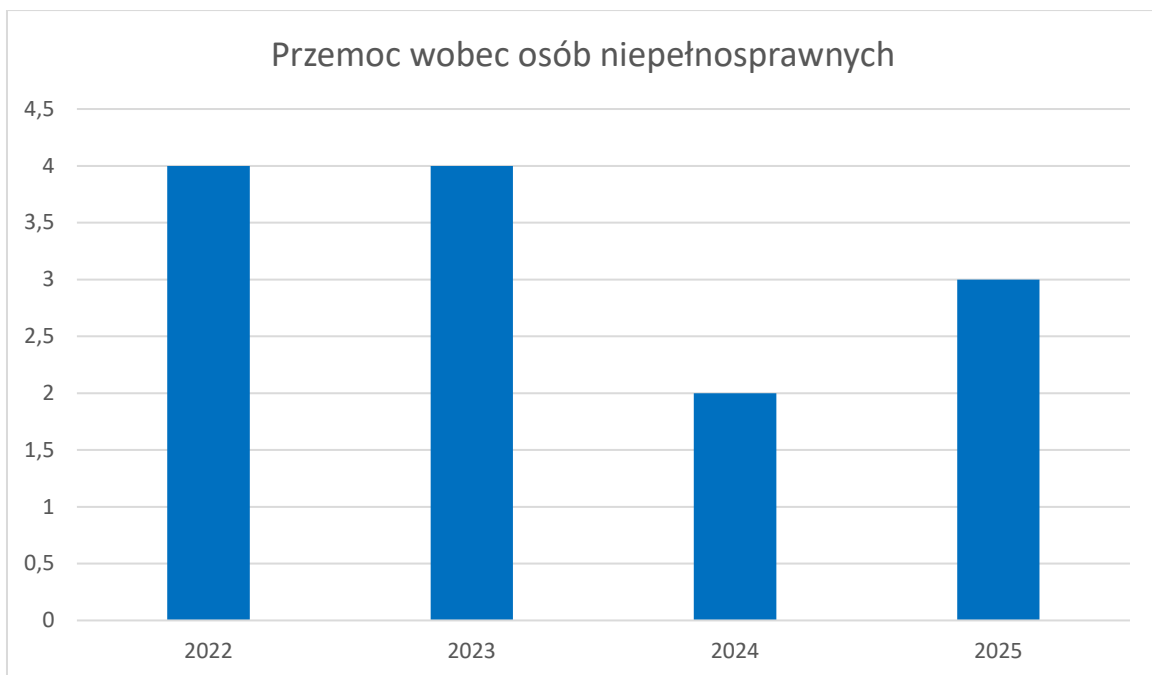

Na terenie gminy Herby w latach 2022-2025 zdiagnozowano problem przemocy wobec seniorów oraz osób niepełnosprawnych, głównie w formie przemocy psychicznej oraz fizycznej. Najwięcej przypadków przemocy stosowanej na osobach starszych zanotowano w roku 2023. W przypadku osób niepełnosprawnych najwięcej przypadków przemocy zanotowano w 2022 i 2023 roku.

Wykres 5 - Przemoc wobec osób starszych w latach 2022-2025

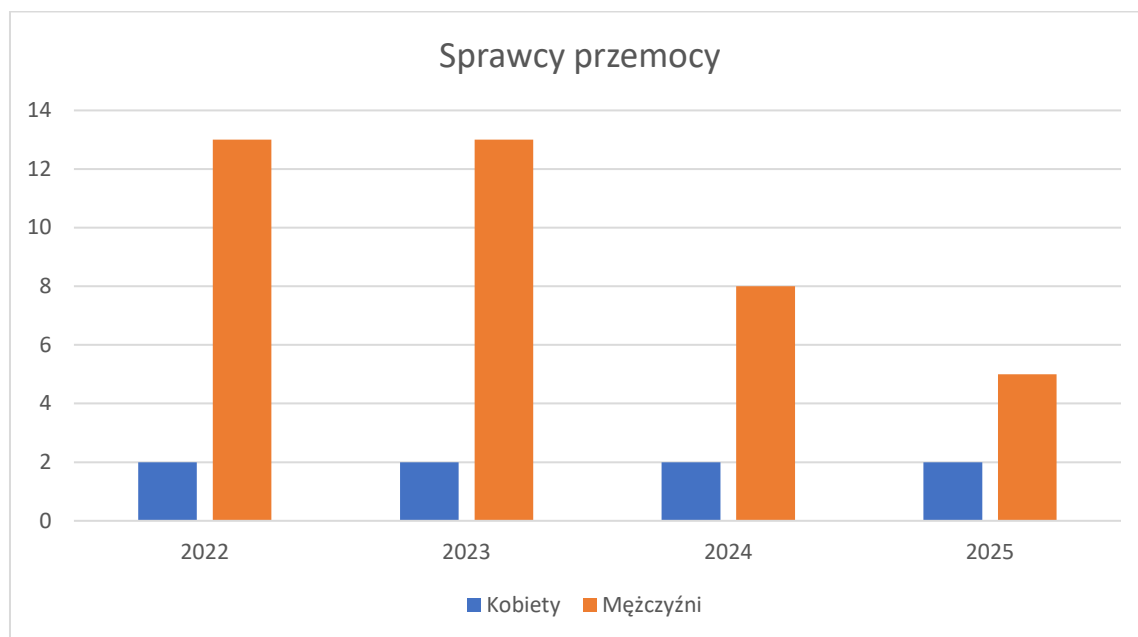

Wykres 6 - Przemoc wobec osób niepełnosprawnych w latach 2022-2025

W gminie Herby osobami najczęściej stosującymi przemoc są mężczyźni (łącznie 39 przypadków), w 8 przypadkach przemoc stosowały kobiety.

Wykres 7 - Sprawcy przemocy domowej w latach 2022-2025

Najwięcej ujawniono przypadków stosowania przemocy przez osoby w wieku produkcyjnym. Według danych zebranych na podstawie procedury „Niebieskie Karty” mężczyźni najczęściej stosowali przemoc wobec swoich żon, konkubin, rodziców oraz dzieci. Kobiety jako osoby stosujące przemoc domową najczęściej znęcały się nad małżonkami oraz dziećmi.

Jeśli chodzi o działania podjęte wobec osób stosujących przemoc domową w Gminie Herby w większości przypadków sprawa przemocy została zgłoszona dzielnicowemu KPP lub innemu funkcjonariuszowi Policji, pracownikowi GOPS oraz została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”. Ponadto osoby stosujące przemoc domową otrzymywały skierowanie do psychologa/terapeuty, były kierowane wnioski do Prokuratury Rejonowej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądu Rodzinnego. Były również podejmowane inne działania, takie jak rozmowy wspierające/korygujące. Wśród działań podejmowanych na rzecz osób doznających przemocy domowej w rodzinie znalazły się skierowania do psychologa oraz psychoterapeuty. Ponadto osoby kierowane były do lekarza, w tym psychiatry. Do innych działań należały: pomoc prawna, mediacje, pomoc pedagoga szkolnego, terapia indywidualna. Podsumowując, w Gminie Herby dominującą formą przemocy jest znęcanie się fizyczne i psychiczne, osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety. Wobec osób doznających przemocy domowej najczęstszą formą udzielanej pomocy było skierowanie do psychologa. Najczęściej osobami stosującymi przemoc domową byli mężczyźni, którzy swoją agresję kierowali wobec żon i konkubin oraz dzieci. Osoba stosująca przemoc domową została określona jako osoba w wieku produkcyjnym, posiadająca problem z nadużywaniem alkoholu.

IV. Główne założenia programu

1. Cele programu.

Cel główny – tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele pośrednie:

- 1) podejmowanie i wspieranie działań zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej,
- 2) rozwijanie umiejętności samokontroli i kreowania właściwych postaw wobec rodziny,
- 3) organizowanie poradnictwa i interwencji w przypadkach przemocy domowej,
- 4) zwiększenie umiejętności diagnozowania przemocy domowej i podejmowania skutecznych interwencji przez przedstawicieli różnych instytucji,
- 5) wzrost udziału osób doznających przemocy w dostępnych formach pomocy.

2. Podstawy prawne przeciwdziałania przemocy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030 został opracowany i będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j.Dz.U.2024.1673 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz.U.2023.2809 z późn.zm.)
- Kodeks karny (tj. Dz.U. 2025.383 z późn.zm.),
- Kodeks postępowania karnego (tj. Dz.U. 2025.46 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U.2023.2151 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U.2023.1939z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.Dz.U.2025.1214 z późn.zm),
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, prokuratura, pomoc społeczna, ochrona zdrowia oraz organizacje pozarządowe.

a) Gmina

Obowiązek przeciwdziałania przemocy domowej, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową. Możliwości działań na rzecz pomocy osobom doznającym przemocy domowej podejmowanych na terenie gmin: Udostępnienie rodzinom, w których występuje przemoc, pomocy psychologicznej i prawnej, poprzez: - tworzenie i realizację programu, - tworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego, - kampanie społeczne informacyjno – edukacyjne;

b) Zespół Interdyscyplinarny

Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej oraz specjalistów i podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadania te są wykonywane w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń

Zadania grup diagnostyczno-pomocowych to w szczególności:

- dokonanie, na podstawie procedury "Niebieskie Karty", oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- realizacja procedury "Niebieskie Karty" w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" pod jej nieobecność;
- realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń;
- monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty";
- zakończenie procedury "Niebieskie Karty";
- dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę;
- uznania braku zasadności wszczęcia procedury "Niebieskie Karty";
- wszczęcia procedury "Niebieskie Karty";
- informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".

c) Policja

Do podstawowych zadań policji należy m.in.: - ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, - inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, - wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców. Działania chroniące osoby doznające przemocy domowej podejmowane są przez policję zgodnie z obowiązującym prawem: - interwencja, - sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), - zatrzymanie osób stosujących przemoc domową stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia osoby doznającej przemocy domowej, a także mienia, - wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko osobie stosującej przemoc domową w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, - zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, - podjęcie działań prewencyjnych wobec osoby stosującej przemoc domową, - udzielanie informacji osobą doznającym przemoc domową o możliwości uzyskania pomocy. Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie

istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił pomiędzy osobom stosującą przemoc domową a osobom doznającą przemoc domową oraz umożliwienie uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

Do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową.

Policjant ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc domową w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

d) Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publicznoskargowym lub na wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek: - wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, - wyjaśnienia okoliczności czynu, - zebrania i zabezpieczenia dowodów, - ujęcia sprawy, - w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec osoby stosującej przemoc domową w postaci dozoru policyjnego, tymczasowego aresztowania.

e) Sąd Rejonowy

Prowadzenie spraw karnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz spraw opiekuńczych przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci. Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych.

Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich -do tego Sądu można składać następujące wnioski i pozwy: - wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej, - wniosek o zawieszenie władzy rodzicielskiej, - wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej, - pozew o zasądzenie alimentów na dziecko, - wniosek o uregulowanie sposobu kontaktowania się z dziećmi, - sprawy przeciwko nieletniemu zdemoralizowanemu albo takiemu który popełnił czy karalny, - wniosek o wgląd w sytuację dziecka, - wniosek o zakaz osobistej styczności z dziećmi, - wniosek o przysposobienie, - wniosek o wydanie dziecka, - wniosek o rozstrzygnięcie istotnych spraw dotyczących dziecka, - pozew o przyczynianie się do zaspokojenia potrzeb rodziny, - wniosek o nakazanie wypłacania małżonkowi wynagrodzenia za pracę drugiego małżonka.

Sąd Rejonowy Wydział Cywilny- do tego Sądu można składać następujące wnioski i pozwy: - pozew o zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej, - wniosek o podział majątku wspólnego, - pozew o eksmisję.

Sąd Okręgowy Wydział Cywilny- do tego Sądu można składać następujące wnioski i pozwy: - wniosek o unieważnienie małżeństwa, - pozew o rozwód.

f) Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien: - przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji, - przygotować plan pomocy, - w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej, zwrócić się do policji o pomoc, - prowadzić „Niebieską Kartę”. GOPS organizuje pracę socjalną (wsparcie finansowe, zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej, warsztaty pogłębiające umiejętności rodzicielskie), asystenta rodziny czy też poradnictwo: prawne, psychologiczne i pedagogiczne. Organizuje także obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami.

g) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Prowadzenie konsultacji i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, prowadzenie warsztatów pogłębiających umiejętności wychowawcze rodziców, psychoterapię systemową dla rodzin zastępczych, prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla rodziców.

h) Ochrona zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy osób doznających przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest: - rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy osoby doznające przemocy domowej bądź świadkowie próbują to ukryć, - umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania, - poinformowanie osób doznających przemocy domowej o możliwościach szukania pomocy, - wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, - poinformowanie osób doznających przemocy domowej o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, - w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, - w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanых oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

i) Oświata

Nauczyciel, wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest osobą doznającą przemocy domowej bądź świadkiem przemocy ma obowiązek: - sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń, - nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka, - współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie w sytuacji stwierdzenia przemocy, - powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka, - wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy, - monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych, - udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

j) Organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe

Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W ramach swej działalności oferują, m.in.: - pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym, pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków, - pomoc socjalną, - pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci.

k) Współpraca służb i instytucji

Osoby doznające przemocy domowej potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, materialnej, socjalnej, medycznej, a także wsparcia. Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem osobom doznającym przemocy domowej, a co za tym idzie tworzenie koalicji lokalnych. Czynniki sprzyjające podniesieniu skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy domowej świadczonej przez różne służby: - tworzenie zespołów pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji, np. policjant, pracownik socjalny, lekarz, pedagog, - znajomość miejsc, osób, możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym, - konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji, - podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów skutecznej interwencji i możliwości pomocy.

V. Realizacja programu

1. Zasoby gminy Herby w zakresie realizacji Programu.

1. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy domowej oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- parafie,

- inne.

2. Mocne strony:

- a) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- b) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami,
- c) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.

3. Słabe strony:

- a) niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy,
- b) brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych,
- c) brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna).

4. Zagrożenia:

- a) słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- b) negatywne wzorce zachowań społecznych,
- c) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- d) problemy alkoholowe członków rodzin.

2. Harmonogram realizacji programu.

Lp	Działanie	Okres realizacji	Realizator
1	Diagnoza zjawiska przemocy domowej	2026r. - 2030r.	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny
2	Uwrażliwianie społeczeństwa na problem przemocy domowej (m.in. prowadzenie kampanii społecznych, kampanie medialne itp.)	2026r. - 2030r	wszystkie instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, Zespół Interdyscyplinarny, organizacje pozarządowe
3	Realizacja programów edukacyjnych,	2026r. - 2030r.	GOPS, PCPR, Oświata

	terapeutycznych, w tym prowadzenie grup wsparcia, edukacyjnych i innych dla osób doznających przemocy domowej i osób uwikłanych w przemoc domową		
4	Poradnictwo specjalistyczne, pomoc specjalistyczna dla osób doznających przemocy domowej (w tym psychologiczna, medyczna, prawna)	2026r. - 2030r	GOPS, PCPR, Służba Zdrowia, Oświata
5	Interwencja kryzysowa, w tym udzielanie schronienia	2026r. - 2030r	PCPR, GOPS
6	Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową	2026r. - 2030r	PCPR, GOPS, Policja, Prokuratura, Sąd
7	Organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej	2026r. - 2030r.	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, organizacje pozarządowe

3. Adresaci programu.

1. osoby doznające przemocy domowej,
2. osoby stosujące przemoc domową,
3. przedstawiciele instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej,
4. przedstawiciele władz lokalnych,
5. społeczność lokalna gminy Herby.

4. Przewidywane efekty realizacji Programu.

1. Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej gminy Herby o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
2. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
3. Zbudowanie na terenie gminy Herby spójnego, pełnozakresowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.
4. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
5. Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
6. Spadek liczby przypadków przemocy domowej.

5. Monitorowanie i ewaluacja programu.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej funkcjonujący w sposób przedstawiony w niniejszym dokumencie obejmuje zarówno zadania gminy, jak i powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz pracy z osobami doznającymi przemocy domowej i osobami stosującymi przemoc domową. System pokazuje wysoki stopień jego zorganizowania, a przedstawione procedury – spójność działań profilaktycznych, prewencyjnych, interwencyjnych i pomocowych wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domowej. Istotą efektywności funkcjonowania Programu jest realizacja zadań w zakresie, formie i stopniu dostosowanym do potrzeb mieszkańców gminy, zgodnie z przyjętymi procedurami oraz stała współpraca uczestników Programu i monitoring działań. Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości polityki społecznej lub programu; dane te mają być wykorzystane przy podejmowaniu decyzji dotyczących tej polityki czy programu. Uzyskane informacje powinny być przydatne dla planowania, rozwoju i realizacji aktualnie przeprowadzonego programu. Ewaluacja jest więc procesem, który rozpoczyna się już w momencie tworzenia programu/projektu. Wtedy bowiem podejmuje się decyzję co do obszarów ewaluacji i sposobu jej przeprowadzania (tworzenie narzędzi, gromadzenie dokumentacji). W trakcie realizacji projektu trwa ciągła analiza połączona z oceną jakości wykonywanych zadań.

6. Finansowanie Programu.

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Herby, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.